

Evaluating the level of people's awareness and satisfaction with the "Family and Youth Protection" law: a national cross-sectional study in 1402

Yousef Kheiri¹, Mohammad Hossein Poorhashemi Ardakani², Elahe Nasiri², Horang Nazari³,
Hadi Dadkhah⁴, Behroz Sameei⁵, Mehran Sardare^{2*}

¹Center for the Development of Interdisciplinary Researches in Islamic Studies and Health Sciences, Tabriz University of Medical Sciences; Tabriz, Iran

²Student Research Committee, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

³Student Research Committee, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

⁴Department of public Administration. Science and Research Unit. Islamic Azad University. Tehran. Iran

⁵Tabriz Health Services Management Research Center, Tabriz University of Medical Sciences, Tabriz, Iran

ARTICLE INFO

Article Type:

Original Article

Article History:

Received: 18 Apr 2024

Revised: 10 May 2024

Accepted: 15 May 2024

ePublished: 1 Jul 2024

Keywords:

- Satisfaction
- Awareness
- Family Protection and Population Growth Law

Abstract

Background. Despite more than two years passing since the implementation of the "Family Protection and Population Growth" law, no scientific study has been conducted to measure the level of public satisfaction and awareness regarding this law.

Methods. In this cross-sectional study conducted in the second half of 2023, participants over the age of 15 from across Iran were surveyed. Information was collected through a researcher-made valid and reliable questionnaire, which was distributed electronically via a link. The data were analyzed and reported using descriptive statistics and statistical tests through SPSS:16 software.

Results. 337 individuals from 27 provinces participated in the study (average age 34.4 years, 52% male). The public had limited awareness of the law (about 55%), with the least awareness about its implementation status (49.1%) and the most awareness about the law's purpose (56.8%). 60% of individuals stated that the law was of little or no importance to them. Less than 20% of people followed related news. Social media was used twice as much as national television (IRIB) as a source of information. The overall satisfaction rate was approximately 52%. Unmarried individuals and those without housing had higher awareness, while residents of rural areas showed low satisfaction.

Conclusion. The level of public awareness and satisfaction with the "Family Protection and Population Growth" law is not at an acceptable level. Therefore, accurately identifying the reasons for these issues and effective planning to address them should be considered by policymakers of this law.

How to cite this article: Kheiri Y, Poorhashemi Ardakani M H, Nasiri E, Nazari H, Dadkhah H, Sameei B, Sardare M. Evaluating the level of people's awareness and satisfaction with the "Family and Youth Protection" law: a national cross-sectional study in 1402. *Spirituality Research in Health Sciences*. 2024;2(2): 113-124. doi: 10.34172/srhs.2024.010. (Persian)

Extended Abstract

Background

The text discusses the critical role population dynamics and structure play in the economic, political, social, and cultural growth of a country. Effective

policies in this area are essential for achieving national goals. In the context of Iran, population aging has become a pressing issue. To address this, the "Supporting the Family and Youth of the Population"

* Corresponding author; Email: mehran30a74@gmail.com

2024 ©The Authors. This is an Open Access article published by Tabriz University of Medical Sciences under the terms of the Creative Commons Attribution CC BY 4.0 License (<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>), which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited

law was ratified in 2021 for a 7-year trial. Its primary objectives are to encourage young people to marry and families to have children by providing the necessary support and facilities.

The text highlights various factors that influence population changes, such as demographic trends, mortality rates, cultural norms, wars, modern lifestyles, economic challenges, and shifts in women's lives, including marriage age. Despite addressing these issues, there is a lack of evidence regarding public awareness and satisfaction with population control policies, especially the "Family and Youth Protection" law. This gap in understanding raises concerns for policymakers, particularly in managing social crises and uncertainty.

To address this, the current study was conducted to evaluate the awareness and satisfaction of Iranian citizens regarding this law, aiming to provide insights for better decision-making and implementation of population policies.

Methods

The current study is based on the purpose of a practical study that was conducted cross-sectionally in the second six months of 1402 throughout Iran. The target group of this study included all Iranian people over 15 years' old. To determine the sample size, Morgan's table was used, according to the statistical population (people over 15 years old), the sample size was calculated to be 384 people, which was added to the sample size by 20% in order to increase the power of the study and reduce the impact of the sample drop. A sample of 460 people was calculated for the study. In this study, due to the fact that the data collection was done online and the possibility of controlling the sampling method and the share of each city or province was very low, therefore, the available sampling method was used for sampling. The tool used in this study was a part of a researcher-made questionnaire. The questions used in this study include 12 demographic questions, 7 questions in the field of awareness of the various aspects of the "Family and Youth Support" law, 3 questions in the field of satisfaction and 4 questions in the field of follow-up and receiving information about the "Support" law. He was from the family and the youth of the

population. Awareness questions were set with a 5-point Likert scale (not aware to very much), satisfaction questions were set with a 6-point Likert scale (I did not use, I was not satisfied to very much). Collecting the required data was done anonymously and based on the internet and online platforms by sending emails, social networks and sending links to people. This link was created through the website <https://survey.porsline.ir/>. In this study, descriptive statistics (mean, frequency, percentage) and statistical tests, T-test, One Way ANOVA and Pearson's correlation test were used using SPSS:16 software to analyze the study data. Also, the significance level of statistical tests was considered to be 0.05.

Results

The number of visitors to submit questionnaires was 732, of which about 465 people have started to complete the questionnaires, of which 337 people (72% response rate) have completed and sent the questionnaires. The participants were from 27 provinces of the country, most of them were from East Azerbaijan, Tehran, Kurdistan, Yazd and West Azerbaijan provinces. The average and standard deviation of the age of the participants in the study was 34.42 ± 9.33 years and the majority of them (52%) were men. The results of measuring people's awareness of various aspects of the "Family and Youth Protection" law showed that the level of people's satisfaction was not satisfactory and was estimated at around 55%. The level of awareness of the bodies and organizations in charge of the implementation of this law and the status of the implementation of this law was less than 50%. The highest level of awareness was related to the purpose of this law.

Discussion

Research indicates that public awareness of Iran's "Family and Youth Protection" law is significantly low. A key reason for this lack of awareness is insufficient dissemination of information via radio and television. Only one-quarter of respondents reported these traditional media as their information source. To address this gap, national media outlets and city authorities must enhance both the quantity and

quality of information available about the law, as well as work toward rebuilding public trust in these platforms. Distrust in media channels may contribute to their low usage, as noted in Rouhani et al.'s 1400 study, which highlighted weaknesses in promoting media literacy, reflecting diverse societal perspectives, and leveraging engaging media formats.

Additionally, the law's implementation faces challenges in fostering public trust. Negative experiences and misinformation circulating in virtual

spaces have dissuaded individuals from pursuing benefits under the law. Participants cited issues such as administrative inefficiency and rumors about obstacles in accessing facilities as major barriers. These factors contribute to widespread dissatisfaction, particularly among rural residents, who often report complicated and bureaucratic processes for receiving benefits and incentives. The emergence of such administrative hurdles diminishes satisfaction and hampers the effectiveness of the policy.

ارزیابی میزان آگاهی و رضایت مردم از قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت": یک مطالعه مقطعی ملی در سال ۱۴۰۲

یوسف خیری^۱، سید محمد حسین پورهاسمی اردکانی^۲، الهه نصیری^۳، هورنگ نظری^۳، هادی دادخواه^۴، بهروز صامعی^۵، مهران سرده^{۳*}

^۱مرکز توسعه پژوهش‌های بین رشته ای معارف اسلامی و علوم سلامت، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران (نویسنده اصلی)

^۲کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

^۳کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

^۴گروه مدیریت دولتی واحد علوم و تحقیقات دانشگاه آزاد اسلامی. تهران. ایران

^۵مرکز تحقیقات مدیریت خدمات بهداشتی درمانی تبریز، دانشگاه علوم پزشکی تبریز، تبریز، ایران

چکیده

زمینه. با وجود گذشت بیش از دو سال از اجرای قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت"، مطالعه علمی با هدف سنجش میزان رضایت و آگاهی مردم از این قانون صورت نگرفته است.

روش کار. در این مطالعه مقطعی که در شش ماه دوم سال ۱۴۰۲ با شرکت افراد بالای ۱۵ سال ایرانی در کل کشور انجام گرفت، اطلاعات از طریق پرسشنامه محقق ساخته روا و پایا شده به صورت الکترونیکی و با ارسال لینک پرسشنامه جمع آوری و با استفاده از آمارهای توصیفی و آزمون‌های آماری از طریق نرم افزار SPSS:16 تحلیل و گزارش شدند.

یافته‌ها. ۳۳۷ نفر از ۲۷ استان در مطالعه شرکت کردند (میانگین سنی ۳۴/۴ سال، ۵۲٪ مرد). مردم آگاهی کمی نسبت به قانون داشتند (حدود ۵۵٪)، با کمترین آگاهی از وضعیت اجرا (۴۹/۱٪) و بیشترین آگاهی درباره هدف قانون (۵۶/۸٪). ۶۰٪ افراد اظهار کردند که این قانون برایشان اهمیت کمی دارد یا اصلاً اهمیت ندارد. کمتر از ۲۰٪ مردم اخبار مرتبط را دنبال می‌کردند. فضای مجازی دو برابر بیشتر از صداوسیما به عنوان منبع اطلاعات استفاده شد. میزان رضایت کلی حدود ۵۲٪ بود. افراد مجرد و فاقد مسکن آگاهی بیشتری داشتند، اما ساکنان روستاها رضایت پایینی نشان دادند.

نتیجه‌گیری. میزان آگاهی و رضایت مردم از قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" در سطح قابل قبولی نمی باشد. لذا شناسایی دقیق دلایل این موضوعات و برنامه ریزی موثر برای رفع آنها باید مورد توجه سیاست گذاران این قانون قرار گیرد.

اطلاعات مقاله

نوع مقاله:

مقاله پژوهشی

سابقه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۳/۱/۳۰

اصلاح نهایی: ۱۴۰۳/۲/۲۱

پذیرش: ۱۴۰۳/۲/۲۶

انتشار برخط: ۱۴۰۳/۴/۱۱

کلیدواژه‌ها:

- رضایت
- آگاهی
- قانون "حمایت از خانواده و جوانی"

مقدمه

کافیست» و «فرزند کمتر، زندگی بهتر» باعث شد تا سرعت رشد جمعیت کاهش یابد. اما در اواخر دهه ۸۰ و اوایل دهه ۹۰ کارشناسان و متخصصان جامعه شناسی و برخی از سیاستمداران خطر پیری جمعیت در ایران را بررسی و نسبت به آن هشدارهایی صادر کردند.^{۲،۳} در این راستا حضرت آیت الله خامنه ای رهبر ایران در این خصوص ابراز کرد که سیاست کنترل جمعیت اگر چه در زمان خودش درست بود اما اواسط دهه ۷۰ باید متوقف می‌شد و ادامه آن کار سیاست درستی نبود. از اینرو، طبق اصل ۱۱۰ قانون اساسی که رهبری مسئولیت تعیین و ابلاغ سیاستهای کلی نظام را

موضوع جمعیت و ساختار آن نقش مهمی در اقتدار ملی و پیشرفت یک کشور در عرصه‌های گوناگون دارد. به همین جهت برنامه ریزی و اجرای سیاست‌های موثر و خردمندانه در این موضوع در جهت رشد اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی هر کشوری امری حیاتی و غیرقابل چشم پوشی می‌باشد و در مسیر درست دستیابی به اهداف متعالی هر نظامی رکن اصلی محسوب می‌شود.^۱ با توقف سیاست کنترل جمعیت حکومت پهلوی پس از انقلاب ۵۷، ایران رشد بسیار سریع جمعیت را در دهه ۶۰ تجربه کرد و در دهه ۷۰ در ایران سیاست کنترل جمعیت با شعار «دو بچه

* نویسنده مسؤول: ایمیل: mehran30a74@gmail.com

حق تالیف برای مولفان محفوظ است. این مقاله با دسترسی آزاد توسط دانشگاه علوم پزشکی تبریز تحت مجوز کپی‌رایت کامنز ۴.۰ (http://creativecommons.org/licenses/by/4.0) منتشر شده که طبق مفاد آن هرگونه استفاده تنها در صورتی مجاز است که به اثر اصلی به نحو مقتضی استناد و ارجاع داده شده باشد.

همین منظور، مطالعه حاضر با هدف بررسی میزان آگاهی و رضایت مردم نسبت به قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» در ایران طراحی و اجرا گردید.

روش کار

طراحی مطالعه

مطالعه حاضر، براساس هدف یک مطالعه کاربردی هست که به صورت مقطعی در شش ماه دوم سال ۱۴۰۲ در کل کشور ایران انجام شد.

شرکت کنندگان، حجم نمونه و روش نمونه‌گیری

گروه هدف مطالعه حاضر شامل تمامی افراد بالای ۱۵ سال ایرانی بود. معیارهای ورود شامل: داشتن حداقل سن ۱۵، ایرانی بودن، دارا بودن حداقل سواد خواندن و نوشتن و تمایل به مشارکت در مطالعه بود. معیارهای خروج نیز شامل: افراد غیرایرانی مقیم در ایران و نداشتن تمایل به همکاری در فرایند مطالعه بود.

برای تعیین حجم نمونه از جدول مورگان استفاده گردید که با توجه به جامعه آماری (افراد بالای ۱۵ سال)، حجم نمونه ۳۸۴ نفر محاسبه گردید که برای افزایش قدرت مطالعه و کاهش تاثیر ریزش نمونه‌ها ۲۰ درصد به حجم نمونه افزوده شد و در نهایت حجم نمونه ۴۶۰ نفر برای مطالعه محاسبه گردید. در این مطالعه با توجه به اینکه جمع آوری داده‌ها بصورت اینترنتی/آنلاین انجام گرفت و امکان کنترل نحوه نمونه‌گیری و سهم هر شهر یا استان بسیار پایین بود، لذا از روش نمونه‌گیری در دسترس، برای نمونه‌گیری استفاده شد.

ابزار مطالعه

ابزار مورد استفاده در این مطالعه، قسمتی از یک پرسشنامه محقق ساخته بود. برای شناسایی و لیست کردن اولیه سوالات پرسشنامه اولیه، ابتدا از ۱۰ نفر از افراد صاحب‌نظر در حوزه موضوع مورد مطالعه و شناخته شده در زمینه تحقیق در علوم سلامت نظرخواهی صورت گرفت. براساس نظرات این افراد و نیز مرور متون اولیه در وب سایت‌ها و مقالات مشابه، سوالات اولیه پرسشنامه استخراج شد. با شرکت تعدادی از دانشجویان، اساتید و مردم عادی ارزیابی کیفی روایی صورتی ابزار انجام گرفت. در این مرحله تعیین مدت زمان تکمیل پرسشنامه، دشواری در درک عبارات و کلمات، تناسب و ارتباط مطلوب موارد، احتمال وجود ابهام و برداشت‌های نارسا از عبارات و یا وجود نارسایی در معانی

عهده دار هستند، ایشان در اردیبهشت ۱۳۹۳ سیاست‌های کلی جمعیت را در قالب ۱۴ بند ابلاغ کردند. با در نظر داشتن نقش ایجابی عامل جمعیت در پیشرفت کشور، لازم است برنامه‌ریزی‌های جامع برای رشد اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور متناسب با سیاست‌های جمعیتی انجام گیرد.^۴ هرچند روند رشد جمعیتی و زاد و ولد نشانگر این موضوع می‌باشد که این سیاست به درستی اجرا نشده و تاثیرات معنی داری نداشته است. در این راستا نتایج مطالعه شقاقی شهری و کریم (۱۴۰۰) که با هدف ارزیابی و سنجش وضعیت اجرای سیاست‌های کلی جمعیت طی دوره ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۸ بر پایه ساخت شاخص ترکیبی انجام گرفته بود نشان از عدم تحقق اهداف کلان سیاست‌های کلی جمعیت و روندی کاهنده در شاخص ترکیبی برآورده شده طی دوره ۱۳۹۰ تا ۱۳۹۸ داشت.^۵ همچنین با گذشت زمان و بدتر شدن روند سالمندی جمعیت در ایران و جدی تر شدن مسئله جمعیتی، قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» بر اساس اصل هشتاد و پنجم قانون اساسی، در یک کمیسیون مشترک بررسی شد و پس از موافقت مجلس با اجرای آزمایشی آن به مدت ۷ سال، در دهم آبان ۱۴۰۰ به تأیید شورای نگهبان رسید. هدف این طرح تشویق جوانان برای ازدواج و تشویق خانواده‌ها برای فرزندآوری است و برای هر دوی این موارد حمایت‌ها و تسهیلاتی در نظر گرفته است.^۶ عوامل متعددی بر کاهش یا افزایش جمعیت تأثیر دارند، عواملی نظیر: درصد جوانی یا پیری جمعیت، مرگ و میر به خصوص مرگ و میر کودکان، استانداردهای فرهنگی پدران و مادران، جنگ‌ها و مناقشات، آگاهی دادن به جامعه و معیارهای مهم جمعیت شناختی در هر دوره - رفتار دموگرافیک- آثار یا لوازم بسیار گسترده مدرنیته و تمام ساختارهای مرتبط با آن، تحولات فراوانی که درباره زندگی زنان رخ داده است، سن ازدواج، مسایل اقتصادی و معیشتی و مواردی دیگر.^{۷،۸} یکی دیگر از عوامل مهم در تبعیت مردم از سیاست‌های جمعیتی در هرکشوری می‌تواند میزان آگاهی و رضایت مردم از برنامه‌ها و مشوقه‌های ارائه شده توسط دولت‌ها می‌باشد.^۹

براساس نتایج جستجوی متون و تجارب محققین تاکنون شواهد و مستنداتی که نشانگر سنجش میزان آگاهی و رضایت مردم در زمینه سیاست‌های کنترل جمعیتی به ویژه قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» باشد در دسترس نمی‌باشد. از این رو، با توجه به نقش این متغیرها نسبت به نهادهای سیاست گذار یا همان اعتماد سازمانی امری بدیهی در مدیریت بحران‌های اجتماعی و شرایط عدم اطمینان بالا می‌باشد، نیاز است تا برای تصمیم‌گیری‌های دقیق و کاربردی از میزان آگاهی و رضایت مردم نسبت به سیاست‌های اتخاذ شده اطلاعات کافی حاصل شود. به

ارسال اولین ایمیل/لینک و دومین پیگیری هشت هفته بعد از ارسال اولین ایمیل/لینک انجام شد. برای تسهیل جمع آوری داده ها سعی شد از افراد (دانشجویان و همکاران) ساکن در شهرهای مختلف کمک گرفته شود.

روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

در این مطالعه برای تحلیل داده‌های مطالعه از آمارهای توصیفی (میانگین، فراوانی، درصد) و آزمون‌های آماری، T-test، One Way ANOVA و آزمون همبستگی پیرسون با استفاده از نرم افزار SPSS:16 استفاده شد. همچنین سطح معنی داری آزمون‌های آماری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد.

نتایج

تعداد بازدیدکنندگان پرسشنامه‌های ارسال ۷۳۲ مورد بود که از این تعداد حدود ۴۶۵ نفر شروع به تکمیل پرسشنامه ها نموده اند که از این تعداد نیز ۳۳۷ نفر (ضریب پاسخ دهی ۷۲ درصد) پرسشنامه ها را تکمیل و ارسال کرده اند. شرکت کنندگان از ۲۷ استان کشور حضور داشتند که بیشترین آنها از استان‌های آذربایجان شرقی، تهران، کردستان، یزد و آذربایجان غربی بودند. میانگین و انحراف معیار سنی افراد شرکت کننده در مطالعه ۳۴/۴۲ ± ۹/۳۳ سال و اکثریت آنان (۵۲ درصد) مرد بودند. سایر مشخصات دموگرافیکی شرکت کنندگان در جدول ۱ ارائه شده است.

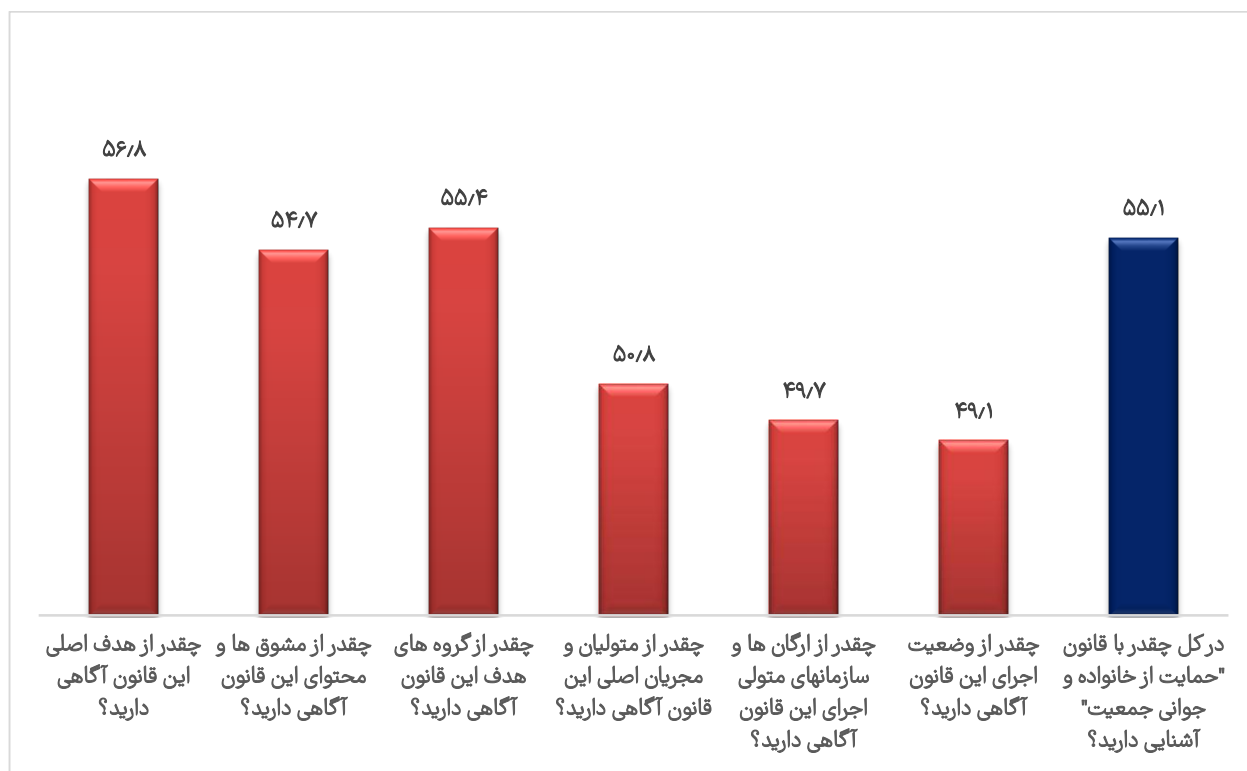
کلمات بررسی گردید. در مرحله بعد، از روش کمی روش تاثیر نیز استفاده شد. براین اساس پرسشنامه توسط ۲۰ نفر تکمیل گردید و براساس جواب شرکت کنندگان به مقیاس لیکرتی ۵ قسمتی برای هر یک از سوالات ابزار، روایی صوری به روش کمی ارزیابی شد. برای تحلیل کمی روایی محتوایی دو شاخص، نسبت روایی محتوایی (CVR) و همچنین شاخص روایی محتوایی (CVI) مورد استفاده قرار گرفت. جهت تعیین پایایی نسخه نهایی، همسانی درونی پرسشنامه به روش دو نیم ساختاری و از طریق آلفای کرونباخ انجام شد ($\alpha = 0.82$). در نهایت، سوالات استفاده شده در این مطالعه شامل ۱۲ سوال جمعیت شناختی، ۷ سوال در حوزه آگاهی از ابعاد مختلف قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت»، ۳ سوال در زمینه میزان رضایت و ۴ سوال در زمینه پیگیری و دریافت اطلاعات در مورد قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» بود. سوالات آگاهی با طیف لیکرت ۵ گزینه ای (آگاهی ندارم تا خیلی زیاد)، سوالات رضایت با طیف لیکرت ۶ گزینه ای (استفاده نمی کردم، رضای نبودم تا خیلی زیاد) تنظیم شده بود.

روش گردآوری داده‌ها

گردآوری داده‌های مورد نیاز به صورت ناشناس و بر اساس بستر اینترنتی و آنلاین از طریق ارسال ایمیل، شبکه‌های اجتماعی و ارسال لینک به افراد انجام گرفت. این لینک از طریق سایت <https://survey.porsline.ir/> ایجاد شد. پیگیری‌های دوره ای از افرادی که پاسخ ندادند، صورت گرفت. اولین پیگیری چهار هفته بعد از

جدول ۱. مشخصات دموگرافیکی شرکت کنندگان در مطالعه کشوری آگاهی و رضایت از قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" (۳۳۷ نفر)

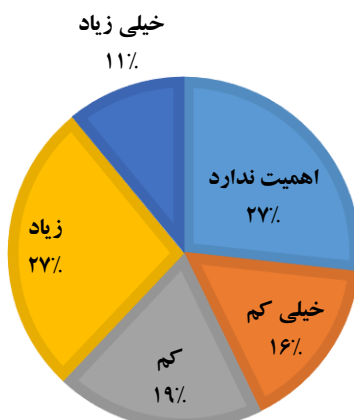
متغیر	سطوح متغیر	تعداد (%)	متغیر	سطوح متغیر	تعداد (%)
جنسیت	مذکر	۱۷۵ (۵۲)	تعداد فرزندان	ندارم	۱۵۶ (۴۸/۲)
	مونت	۱۶۲ (۴۸)	۱ فرزند		۸۲ (۲۵/۳)
وضعیت تاهل	متاهل	۲۲۲ (۶۶)	۲ فرزند		۷۱ (۲۱/۹)
	مجرد	۱۱۵ (۳۴)	۳ فرزند		۱۱ (۳/۴)
میانگین و انحراف معیار مدت زمان ازدواج		۷/۸ ± ۱۰/۲	بیش از ۳ فرزند		۳ (۰/۹)
شغل	بیکارم و جویای کار	۴۴ (۱۳)	تحصیلات	دیپلم و زیر دیپلم	۳۹ (۱۱/۵)
	کارکنان نهادهای دولتی	۱۷۶ (۵۲/۲)		لیسانس	۱۰۹ (۳۲/۳)
	مشاغل آزاد	۲۵ (۷/۴)		فوق لیسانس	۱۰۵ (۳۱/۱)
	سایر	۵۸ (۱۷/۲)		دکتری/تخصص	۸۴ (۲۴/۹)
وضعیت مسکن	دارم	۱۸۵ (۵۴/۸)	محل زندگی	شهر	۳۰۶ (۹۰/۸)
	ندارم	۱۵۲ (۴۵/۲)		روستا	۳۱ (۹/۱)
مذهب	شیعه	۲۹۶ (۸۷/۸)	وضعیت اقتصادی	خوب	۴۸ (۱۴/۷)
	سنی	۳۶ (۱۰/۶)		متوسط	۱۸۰ (۵۳/۴)
	سایر	۵ (۱/۴)		ضعیف	۱۰۷ (۳۱/۷)

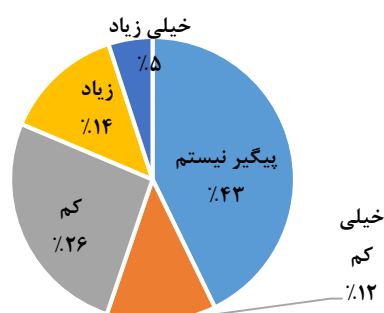
شکل ۱. آگاهی مردم ایران از ابعاد مختلف قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت»

آنها اصلاً یا خیلی کم اهمیت دارد (شکل ۲-الف). همچنین نتایج نشان داد که کمتر از ۲۰ درصد افراد پیگیر اخبار و اطلاعات مربوط به قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» هستند. (شکل ۲-ب). حدود ۳۰ درصد افراد پیگیر دریافت تسهیلات و حمایت ها (در صورت شامل شدن) از طریق قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» بودند (شکل ۲-ج).

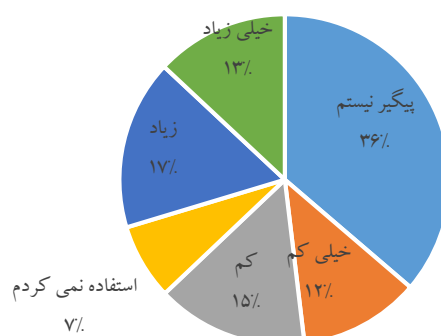
نتایج سنجش میزان آگاهی مردم از ابعاد مختلف قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» نشان داد که میزان رضایت مردم رضایت بخش نبوده و در حدود ۵۵ درصد برآورد گردید. میزان آگاهی از ارگان ها و سازمانهای متولی اجرای این قانون و نیز از وضعیت اجرای این قانون کمتر از ۵۰ درصد بود. بیشترین میزان آگاهی نیز مربوط به آشنایی با هدف این قانون بود (شکل ۱). در پاسخ به این سوال که چقدر این قانون و اجرای آن برای افراد اهمیت دارد، ۶۱٫۷ درصد افراد بیان کردند که این قانون برای

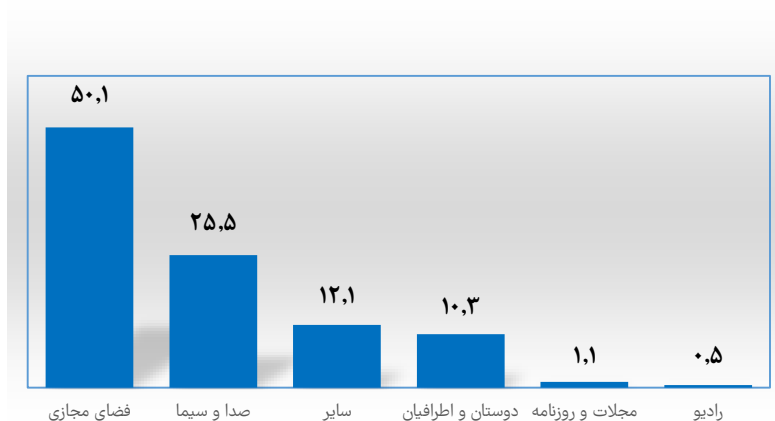
شکل ۲-الف) میزان اهمیت قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» برای مردم ۱۴۰۲

شکل ۲-ب) میزان پیگیری اخبار و اطلاعات مربوط به قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" توسط مردم ۱۴۰۲

شکل ۲-ج) میزان پیگیری دریافت تسهیلات و حمایت ها (در صورت شامل شدن) مربوط به قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت" توسط مردم

شکل ۳. مهمترین منابع اطلاعاتی مردم برای دریافت اطلاعات در مورد قانون "حمایت از خانواده و جوانی جمعیت"

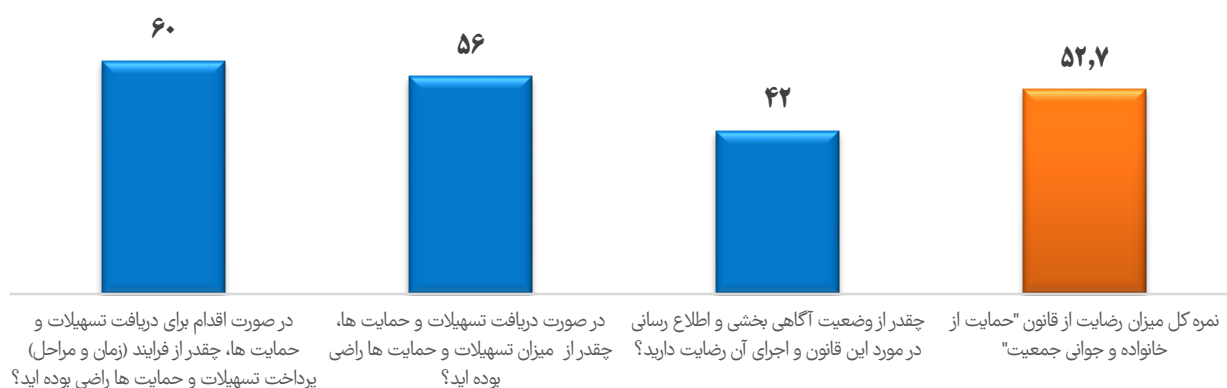
دریافت تسهیلات و حمایت ها ۶۰ درصد و میزان رضایت از میزان خود تسهیلات و حمایت ها حدود ۵۶ درصد بود. میزان رضایت شرکت کنندگان از وضعیت آگاهی بخشی در مورد این قانون کمتر از ۵۰ درصد بود. نمره کل میزان رضایت از قانون «حمایت از

نتایج نشان داد که حدود نیمی از مردم اطلاعات خود را از فضای مجازی به دست می آورند، در حالیکه این عدد برای صدا و سیما در حدود یک چهارم شرکت کنندگان بود (شکل ۳). نتایج سنجش میزان رضایت مردم نشان داد که میزان رضایت از فرایند

وضعیت مسکن ارتباط معنی داری با آگاهی دارد و بطوریکه افراد مجرد و نیز افراد فاقد مسکن آگاهی بیشتری از این قانون داشتند. در زمینه میزان رضایت نیز، فقط محل سکونت رابطه معنی داری داشت و افرادی که ساکن روستاها بودند میزان رضایت بسیار پایینی داشتند (جدول ۲).

خانواده و جوانی جمعیت» نیز حدود ۵۲ درصد برآورد گردید (شکل ۴).

نتایج سنجش آماری ارتباط بین متغیرهای دموگرافیکی با نمرات کل میزان رضایت و آگاهی مردم از قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» نشان داد که فقط وضعیت تاهل و

شکل ۴. میزان رضایت مردم از عملکرد ابعاد مختلف قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت»

جدول ۲. نتایج سنجش ارتباط بین متغیرهای دموگرافیکی با نمرات کل میزان رضایت و آگاهی مردم از قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت»

متغیرها		میزان رضایت		آگاهی	
		P-value	میانگین $\pm$ انحراف معیار	P-value	میانگین $\pm$ انحراف معیار
جنسیت	مونت	۰/۳۷۶	۲۴/۶ $\pm$ ۵۵/۸	۰/۳۴	۲۲/۴ $\pm$ ۵۴/۲
	مذکر		۲۱/۳ $\pm$ ۵۳/۴		۲۱/۵ $\pm$ ۵۲
وضعیت تاهل	متاهل	۰/۶۸	۲۱ $\pm$ ۵۵	۰/۰۰۲	۱۹/۳ $\pm$ ۵۰/۴
	مجرد		۲۰/۳ $\pm$ ۵۳/۸		۲۶/۳ $\pm$ ۵۸
وضعیت مسکن	دارم	۰/۳۳	۲۷/۳ $\pm$ ۵۵/۸	۰/۰۰۱	۱۹/۵ $\pm$ ۴۸/۸
	ندارم		۲۵/۳ $\pm$ ۵۳		۱۸/۶ $\pm$ ۵۶/۴
مذهب	شیعه	۰/۹۱	۲۱/۸ $\pm$ ۵۴/۴	۰/۸۹	۲۱/۳ $\pm$ ۵۳
	سنی		۱۹/۶ $\pm$ ۵۵		۲۲/۶ $\pm$ ۵۲/۳
محل زندگی	شهر	۰/۰۰۶	۲۶ $\pm$ ۵۵/۸	۰/۴۰	۲۴/۱ $\pm$ ۵۲/۶
	روستا		۲۱/۴ $\pm$ ۴۲/۴		۲۳/۹ $\pm$ ۵۶/۲
تعداد فرزندان	ندارم	۰/۸۹	۲۳/۴ $\pm$ ۵۴/۶	۰/۵۸	۲۲/۹ $\pm$ ۵۳/۹
	1 فرزند		۲۲/۱ $\pm$ ۵۵/۶		۲۱/۸ $\pm$ ۵۴
	2 فرزند		۲۱ $\pm$ ۵۴/۴		۲۰/۳ $\pm$ ۵۱/۹
	3 فرزند		۲۴/۴ $\pm$ ۵۶		۲۲/۴ $\pm$ ۴۶/۲
	بیش از ۳ فرزند		۲۳/۸ $\pm$ ۷۳/۳		۲۴/۶ $\pm$ ۳۵/۷
تحصیلات	دیپلم و زیر دیپلم	۰/۴۵	۲۲/۱ $\pm$ ۵۱/۹	۰/۸۰	۲۱/۶ $\pm$ ۵۴/۱
	لیسانس		۲۱/۸ $\pm$ ۵۵/۴		۲۲/۱ $\pm$ ۵۲
	فوق لیسانس		۲۲/۹ $\pm$ ۵۷/۹		۲۱/۶ $\pm$ ۵۲/۱
	دکتری/تخصص		۲۱/۸ $\pm$ ۵۳/۵		۲۲/۳ $\pm$ ۵۵
وضعیت اقتصادی	ضعیف	۰/۸۵	۲۰/۸ $\pm$ ۵۴/۴	۰/۹۲	۲۱/۱ $\pm$ ۵۳/۷
	متوسط		۲۱/۲ $\pm$ ۵۶/۳		۲۱/۵ $\pm$ ۵۲/۹
	خوب		۲۱/۱ $\pm$ ۵۵/۳		۲۰/۳ $\pm$ ۵۲/۲
میانگین و انحراف معیار مدت زمان ازدواج		$r = ۰/۰۵۷$, $P = ۰/۴۸$		$r = ۰/۰۱۸$, $P = ۰/۸۲$	

* معنی دار در سطح ۰/۰۵

بحث

نتایج سنجش میزان آگاهی مردم از ابعاد مختلف قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» نشان داد که میزان آگاهی مردم رضایت بخش نبوده و کمترین میزان آگاهی از وضعیت اجرای این قانون و بیشترین میزان آگاهی نیز مربوط به آشنایی با هدف این قانون بود. بیشتر شرکت کنندگان گزارش دادند که این قانون و اجرای آن برای آنها اهمیت کمی دارد. همچنین نتایج نشان داد که کمتر از ۲۰ درصد افراد پیگیر اخبار و اطلاعات مربوط به این قانون هستند و فقط حدود یک سوم افراد پیگیر دریافت تسهیلات و حمایت ها (در صورت شامل شدن) از طریق قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» بودند. نتایج نشان داد که فضای مجای در مقایسه با صدا و سیما دو برابر برای دریافت اطلاعات توسط مردم استفاده شده است. نمره کل میزان رضایت از قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» نیز حدود ۵۲ درصد برآورد گردید. افراد مجرد و نیز افراد فاقد مسکن بطور معنی داری آگاهی بیشتری از این قانون داشتند و افرادی که ساکن روستاها بودند بطور معنی داری میزان رضایت بسیار پایینی داشتند.

همان طوری که اشاره گردید میزان آگاهی مردم از ابعاد مختلف قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» در حد قابل قبولی نبود. یکی از دلایل احتمالی این موضوع به ویژه در زمینه وضعیت اجرای این قانون، ضعف اطلاع رسانی و آگاهی بخشی از طریق صدا و سیما باشد. زیرا نتایج مطالعه حاضر نشان داد که فقط حدود یک چهارم افراد صدا و سیما را به عنوان منبع دریافت اطلاعات بیان کردند. لذا صدا و سیمای ملی و شهرستانها باید ضمن افزایش کمیت و کیفیت اطلاع بخشی در مورد ابعاد مختلف این قانون، باید در زمینه افزایش اعتماد مردم نیز اقدامات مهم و جدی نیز انجام دهد. زیرا یکی از دلایلی که مردم از صدا و سیما کمتر استفاده می کنند، می تواند پایین بودن اعتماد آنها باشد. در مطالعه کیفی روحانی و همکاران (۱۴۰۰) که با شرکت ۱۲ نفر از خبرگان کشوری با هدف تحلیل چگونگی نقش آفرینی صداوسیما جمهوری اسلامی ایران بر ارتقاء اعتماد سیاسی انجام گرفته بود نتایج نشان داد که ضعف هایی در زمینه های ارتقاء سواد رسانه ای، انعکاس مناسب صداهای مختلف در جامعه و استفاده از ظرفیتهای رسانه های اجتماعی و قالب های جذاب و متنوع وجود دارد و باید اقدامات اصلاحی در این حوزه ها انجام گیرد.^{۱۰} براساس نتایج مطالعه حاضر شبکه های اجتماعی اصلی ترین منبع دریافت اطلاعات در مورد این قانون بود. براساس نتایج مطالعه ای که توسط Laranjo و همکاران در سال ۲۰۱۵ با هدف ارزیابی استفاده

و اثربخشی مداخلات با استفاده از سایت های شبکه اجتماعی برای تغییر رفتار سلامتی انجام شد، تأثیر مثبت این مداخلات را بر پیامدهای مرتبط با رفتار سلامتی افراد نشان داد.^{۱۱} رسانه های اجتماعی از زمان ایجاد آنها، و همزمان با فراگیر شدن استفاده از تلفن های همراه هوشمند بطور مستمر در حال گسترش و افزایش تعداد استفاده کنندگان بوده اند. براساس آخرین آمارها، شبکه های اجتماعی در سراسر جهان دارای بیش از ۴/۸ میلیارد کاربر هستند که این تعداد حدود ۶۰ درصد جمعیت جهان و ۹۲/۷ درصد از کل کاربران اینترنت را شامل می شود.^{۱۲} از طرفی در طول پاندمی کووید-۱۹ (آوریل ۲۰۲۰ تا آوریل ۲۰۲۳) بیش از ۱۵۰ میلیون کاربر جدید به پلتفرم های مختلف رسانه های اجتماعی پیوسته اند که می تواند ناشی از قرنطینه ها و تعطیلی های ناشی از پاندمی بوده باشد. براساس آمارها، مردم جهان به صورت میانگین در طول هر ماه از ۶/۶ شبکه اجتماعی مختلف استفاده می کنند و به صورت میانگین، هر روز بیش از ۱۵۰ دقیقه از وقت خود را به بررسی این شبکه های اجتماعی اختصاص می دهند که در مقایسه با میانگین استفاده سال ۲۰۱۲ (۹۰ دقیقه)، یک ساعت بیشتر است.^{۱۳} نکته مهمی که باید نسبت به آن دقت گردد، نظارت و کنترل بر محتوای منتشر شده در فضای مجازی هست. زیرا بیشتر مواقع اطلاعات اشتباهی در این فضاها منتشر می شود که بعضاً با هدف سودجویی و بعضاً با هدف گمراهی و فریب مردم هستند. لذا انتظار می رود در راستای افزایش آگاهی مردم، مسئولین در حوزه آگاهی بخشی به عموم به ویژه مسئولین صدا و سیما، علاوه بر ارتقای عملکرد خود از طریق شبکه های صدا و سیما، برنامه ای منسجم برای استفاده موثر و کارآمد از ظرفیت های شبکه های مجازی داشته باشند و نظارت و کنترل دقیقی بر این بسترها داشته باشند. نتایج مطالعه نشان داد که شرکت کنندگان زیاد پیگیر اجرای این قانون نبوده و درصد بسیار کمی از مشمولین این قانون پیگیر دریافت تسهیلات بودند. یکی از دلایل عمده این موضوع می تواند شایعات در فضاهای مجازی و تجارب منفی افرادی باشد که پیگیر دریافت تسهیلات شدند و به هر دلیلی با مشکلات زیادی مواجه شدند، باشد. بنابراین باید دلایل اصلی این موضوع شناسایی و نسب به رفع مشکلات و چالش ها در این زمینه اقدام فوری گردد. اما نکته ای که باید اشاره شود این است که این نتایج نشانگر پایین بودن اعتماد مردم نسبت به اجرای این قانون و مشوق های ارائه شده به آن می باشد که در صورت جدی شدن این مشکل، می تواند عوارض و چالش های زیادی را در مسیر اجرای این قانون به وجود آورد. زیرا یکی از عوامل مهم در تبعیت مردم از سیاست های عمومی به ویژه سیاست های جمعیتی در هر کشوری میزان اعتماد

را از ۲۷ استان کشور جمع آوری، تحلیل، تفسیر و گزارش کرده است، اما در انجام این مطالعه چندین محدودیت وجود داشت. یکی از مهمترین این محدودیت ها این بود که به دلیل محدودیت بودجه‌های پژوهشی و مشکلات دسترسی به گروه‌های هدف در استانها، محققین مجبور شدند از روش‌های آنلاین و الکترونیکی برای جمع آوری اطلاعات استفاده کنند که این موضوع مشکلاتی در زمینه حجم نمونه به ویژه در برخی از استانها به وجود آورد. محدودیت دیگر مطالعه حاضر فقدان مطالعه مشابه در این زمینه بود که این موضوع، کار مقایسه با مطالعات مشابه را برای محققین سخت می‌کرد.

نتیجه گیری

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که مسئولین و متولیان قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» در زمینه آگاهی بخشی به جامعه و جلب رضایت مردم و گروه‌های هدف این قانون عملکرد رضایت بخشی نداشتند و میزان آگاهی و رضایت مردم در سطح قابل قبولی نمی‌باشد. زیرا شناسایی عمیق و دقیق دلایل این موضوعات و برنامه ریزی سریع و موثر برای رفع آنها امری ضروری می‌باشد که باید مورد توجه سیاست‌گذاران و مجریان این قانون قرار گیرد. براساس نتایج مطالعه حاضر بررسی و ارتقای عملکرد صدا و سیما، استفاده از پتانسیل‌های شبکه‌های اجتماعی و نظارت دقیق بر آنها، ممیزی و ارتقای فرایندهای اعطای تسهیلات به گروه‌های هدف، توجه به مشکلات و چالش‌های روستاییان، تلاش برای ارتقای اعتماد عمومی و افزایش تنوع و میزان تسهیلات متناسب با نیاز گروه‌های هدف می‌تواند به عنوان استراتژیهای کلان برای کاهش مشکلات و چالش‌ها در این حوزه مورد توجه متولیان و تصمیم‌گیران ذی صلاح قرار گیرد.

ملاحظات اخلاقی

در خصوص مشخصات و اطلاعات مشارکت کنندگان، اصول محرمانگی رعایت شد. هر یک از مشارکت کنندگان برای ترک مطالعه در هر یک از مراحل انجام مطالعه، بدون آسیب و زیان، مجاز بودند.

سپاسگزاری

تیم تحقیق برخورد لازم می‌داند از تمامی افراد مشارکت کننده در مطالعه و همچنین بزرگوارانی که با اشتراک گذاری لینک پرسشنامه ما را صمیمانه یاری فرمودند، نهایت تشکر و قدردانی را داشته باشد.

مردم به برنامه‌ها و مشوقه‌های ارائه شده توسط دولت‌ها می‌باشد.^{۱۴،۱۵} اعتماد یکی از جنبه‌های مهم روابط انسانی و زمینه ساز مشارکت و همکاری میان اعضای جامعه است. اعتماد بنیان بسیاری از تعاملات و کنش‌های روزمره در جوامع انسانی چه در ارتباط میان فردی و چه در ارتباطات اجتماعی بین گروه‌هاست و یکی از ارزشمندترین سرمایه‌های اجتماعی است که مخدوش شدن آن هزینه بسیار سنگینی بر نظام سیاسی تحمیل خواهد کرد.^{۱۶} بر این اساس افول اعتماد یکی از مسائل محوری در سیاست‌های دولت‌های امروزی است اعتماد عمومی در پشتیبانی از تدوین و اجرای خط‌مشی‌های عمومی و همین‌طور همراهی و همکاری اثربخش شهروندان نقش محوری ایفا می‌کند.^{۱۷} در حوزه جامعه‌شناسی، اعتماد به عنوان ویژگی روابط اجتماعی یا ویژگی نظام اجتماعی مفهوم‌سازی می‌شود. این دیدگاه برخلاف دیدگاه روان‌شناسی اجتماعی به زمینه‌های اجتماعی تأکید می‌کند. در این دیدگاه اعتماد بیشتر به عنوان یک ویژگی جمعی مورد توجه قرار می‌گیرد و بنابراین برای محصولات نهادی جامعه قابل کاربرد است.^{۱۸} از اینرو پیشنهاد می‌گردد تحقیقی با هدف سنجش میزان اعتماد عمومی نسبت به این قانون و اجرای آن در سطح کشور طراحی و اجرا گردد. همانند بحث آگاهی، نتایج نشان داد که میزان رضایت مردم از اجرای این قانون در حد قابل قبولی نبود. بطوریکه افرادی که شامل این قانون بوده و تجربه اقدام برای دریافت خدمات و مشوق‌ها را داشتند، بیان کردند که از فرایند دریافت تسهیلات و نیز خود تسهیلات زیاد راضی نبودند به ویژه افرادی که در مناطق روستایی ساکن بودند. این موضوع می‌تواند بیانگر بوروکراسی و کاغذ بازی زیاد در ارائه تسهیلات و خدمات باشد. زیرا با طولانی شدن فرایند اختصاص تسهیلات و نیز شرایط سخت و پیچیده اعطای آنها باعث ایجاد نارضایتی در بین گروه‌های هدف این قانون خواهد شد. نتایج تحقیقات زیادی تأثیر منفی بوروکراسی زائد اداری و کاغذ بازی‌ها را در میزان رضایت گیرندگان خدمات و عملکرد سیاست‌ها و برنامه‌ها را نشان دادند.^{۱۹،۲۰} اهمیت این موضوع در بین روستاییان به دلیل مشکلات و هزینه‌های رفت و برگشت به شهر دوچندان می‌باشد. لذا علاوه بر تلاش برای افزایش میزان و تنوع مشوق‌ها و تسهیلات در نظر گرفته شده متناسب با شرایط روز جامعه و نیز نیاز گروه‌های هدف، باید نسبت به تسهیل فرایندها و شرایط اعطای این تسهیلات و مشوق‌ها اقدام جدی صورت گیرد. هرچند براساس نتایج مرور متون اولیه و تجارب محققین، مطالعه حاضر اولین مطالعه پژوهشی در این شکل در زمینه رضایت و آگاهی از قانون «حمایت از خانواده و جوانی جمعیت» می‌باشد که اطلاعات جامع و کاربردی

تعارض منافع

هیچ گونه تعارض منافی از سوی نویسندگان وجود ندارد.

منابع مالی

مطالعه حاضر با حمایت مالی مرکز توسعه پژوهش‌های بین رشته ای معارف اسلامی و علوم سلامت، دانشگاه علوم پزشکی تبریز طراحی و انجام گرفته است.

References

1. Sinding SW. Population, poverty and economic development. Philosophical transactions of the Royal Society of London Series B, Biological sciences. 2009;364(1532):3023-30.
2. Statistical Center of Iran. Implementation of the 2011 Iranian Population and Housing Census.
3. Ladier-Fouladi M. The Islamic Republic of Iran's New Population Policy and Recent Changes in Fertility. Iranian Studies. 2022;54(5-6):907-30.
4. Khamenei SA. Ayatollah Ali Khamenei on Iran's Population Policy. Population and Development Review. 2014;40(3):573-5.
5. Shaghghi Shahri V, Karim A. Analyzing the Status of Implementing the General Policies of Population: from 2011 to 2019. Quarterly Journal of The Macro and Strategic Policies. 2021;9(34):298-327.
6. What is the law of population youth? 2023 [Available from: <https://www.savehums.ac.ir/fa/news/2136/%D9%82%D8%A7%D9%86%D9%88%D9%86-%D8%AC%D9%88%D8%A7%D9%86%DB%8C-%D8%AC%D9%85%D8%B9%DB%8C%D8%AA-%DA%86%DB%8C%D8%B3%D8%AA->].
7. Mehroolhassani MH, Mirzaei S, Poorhoseini SS, Oroomiei N. Finding the reasons of decrease in the rate of population growth in Iran using causal layered analysis (CLA) method. Medical journal of the Islamic Republic of Iran. 2019;33:92.
8. Chi G, Ventura SJ. Population Change and Its Driving Factors in Rural, Suburban, and Urban Areas of Wisconsin, USA, 1970–2000. International Journal of Population Research. 2011;2011:856534.
9. Lee R. The outlook for population growth. Science. 2011;333(6042):569-73.
10. Rohani M, Hoseini Dana Hr, miresmaili b, jahanshahi o, Farhangi AA. The role of IRIB in strengthening political trust. Rasaneh. 2022;33(2):5-28.
11. Laranjo L, Arguel A, Neves AL, Gallagher AM, Kaplan R, Mortimer N, et al. The influence of social networking sites on health behavior change: a systematic review and meta-analysis. Journal of the American Medical Informatics Association. 2014;22(1):243-56.
12. J U. The Growth of Social Media: An Infographic 2011 [Available from: <https://www.searchenginejournal.com/the-growth-of-social-media-an-infographic/32788/#close>].
13. Daily time spent on social networking by internet users worldwide from 2012 to 2023 2023 [Available from: <https://www.statista.com/statistics/433871/daily-social-media-usage-worldwide/>].
14. Goren T, Vashdi DR, Beeri I. Count on trust: the indirect effect of trust in government on policy compliance with health behavior instructions. Policy Sciences. 2022;55(4):593-630.
15. Kalajahi RA, Saadati M, Aghdash SA, Rezapour R, Nouri M, Derakhshani N, et al. Psychometric properties of public trust in Covid-19 control and prevention policies questionnaire. BMC Public Health. 2022;22(1):1959.
16. Rompf SA. The Concept of Trust. In: Rompf SA, editor. Trust and Rationality: An Integrative Framework for Trust Research. Wiesbaden: Springer Fachmedien Wiesbaden; 2019. p. 29-78.
17. Jones AJI. On the concept of trust. Decision Support Systems. 2002;33(3):225-32.
18. Schilke O, Reimann M, Cook KS. Trust in Social Relations. Annual Review of Sociology. 2021;47(1):239-59.
19. Pascoe KM, Waterhouse-Bradley B, McGinn T. Social Workers' Experiences of Bureaucracy: A Systematic Synthesis of Qualitative Studies. The British Journal of Social Work. 2022;53(1):513-33.
20. Wang F, Jun K-N, Wang L. Bureaucratic contacts and their impact on citizen satisfaction with local government agencies: The influence of expectation. Public Policy and Administration. 2021;36(1):41-68.